

[Kjeld Olesen.]

under de forhandlinger, der brød sammen forleden, og nu står vi så i, hvad mildt sagt må betegnes som en helt speciel situation. Samfundet er ude for den største økonomiske krise i nyere tid. Efter alt hvad vi ved, er der i denne stund intet, der tyder på en vending inden for en overskuelig fremtid, tværtimod, medmindre der altså sættes bedst ind.

Vi har op imod 150.000 arbejdsløse. Det er muligt, at antallet er ved at toppe. Det må i hvert fald håbes, at regeringen vil få nødvendig tilslutning til de mange punkter, der er indeholdt i beskæftigelsesprogrammet, men skal vi overhovedet have mulighed for at vende strømmen, har det én bestemt forudsætning: at der ikke udbryder en storkonflikt. De strejker og lockouter, der er varslet, er langt ud over, hvad der er almindeligt ved en overenskomstforhandling. Hvis ikke der gøres noget, vil dette samfund på mandag 8 dage være kastet ud i, hvad jeg ser arbejdsministeren betegner som den største konflikt, vi har haft overhovedet. Ingen har turdet benægte, at den vil betyde kaos, og at den vil betyde en total lammelse af samfundet.

Det moderne samfund er blevet yderst kompliceret, og igennem udviklingen er det blevet mere og mere sårbart over for rystelser, fordi problemerne knopskyder langt voldsommere end tidligere. Alligevel skal folkettinget under det, vi kan betegne som normale forhold, ikke blande sig i tilfælde af en konflikt. Det er et forståeligt krav fra dansk fagbevægelse. Men det, vi er ude for for øjeblikket, er ikke normale forhold.

Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig, hvad der sker, hvis 350.000 mand kommer ud i konflikt ud over de op imod 150.000, der i dag går arbejdsløse. Det vil naturligvis ikke bare berøre deres familier, det bliver hele befolkningen, der på en yderst ubehagelig måde får at mærke virkningerne af det, som i realiteten er en generalstrejke. Det vil være slut med opvarmning af boligerne, det vil efterhånden gå ud over elforsyningen, hele transportnettet vil bryde sammen, fødevarer-situationen vil blive katastrofal, og det vil ikke kunne undgås, at et stort antal virksomheder, som indtil nu lige har klareret sig igennem, vil få det sidste skub ud over afgrunden. Udenlandske mar-

kedere, der med stigende undren har fulgt udviklingen i Danmark, vil meget hurtigt søge mod mere stabile kunder.

Alt dette lagt sammen betyder yderligere et stort antal arbejdsløse, og hvem er det så, der lades i stikken? Er det de fastansatte? Er det de vellønnede? Er det dem, der lukker virksomhederne for at sikre den sidste rest af deres kapital? Nej, det er dem, der i forvejen er svagest stillet. Det er først og fremmest dem, hvis interesse socialdemokratiet ønsker at varetage. Ja men er strejkevåbnet da ikke arbejdernes eneste middel mod arbejdsgiverne? Jo, det er et meget afgørende våben, selv om lovgivningen i dette ting også er lønmodtagernes mulighed for bedre kår.

Men det specielle ved denne situation er blot, at samfundet i forvejen er meget, meget stærkt på hælene, at man ikke har en jordisk chance for at tvinge arbejdsgiverne tilbage til forhandlingsbordet, endside tvinge dem til et resultat, der er bedre end skitsen. Det burde stå klart for enhver, at folkettinget ikke kan se passivt på, at samfundet kastes ud i en skæbnesvanger selvdelæggende proces, og det ved også de, der har talt hårdt imod et folketingsindgreb. De ville jo ikke, hvis det kom til stykket, turde tage ansvaret for de uoverskuelige konsekvenser, en storkonflikt i dag vil medføre.

Det ville selvfølgelig have været lettest for socialdemokratiet, hvis vi havde søgt at snige os uden om ansvaret og ladet andre rage kastanierne ud af ilden, men det har socialdemokratiet ikke gjort tidligere, og det vil vi heller ikke gøre nu. Socialdemokratiet har påtaget sig regeringsansvaret, vel vidende at der lå store problemer og ventede. Og tiden er i hvert fald ikke til bekvemmeligheder. Tiden er til at turde give sig i kast med problemerne.

Jeg skal ikke gå i mange enkeltheder med de forslag, som den samlede løsning indeholder. Når man vil frem til et resultat, der omfatter alle samfundsgrupper, vil man næppe kunne opnå, at alle synes, at de netop er blevet mest retfærdigt behandlet. Det kan være svært at drage sammenligninger imellem de forskellige grupper, fordi udgangspunkterne er forskellige, men jeg tror ikke, det vil være muligt at komme nærmere med hensyn til at finde den rigtige balance.